

Sygn. akt V CSK 436/19

POSTANOWIENIE

Dnia 31 stycznia 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jacek Gudowski

w sprawie z powództwa R. R.

przeciwko M. S.A. w W. (poprzednio: M. S.A.
w W.)

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 31 stycznia 2020 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powódki
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 25 stycznia 2019 r., sygn. akt I ACa (...),

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej oraz zasądza
od powódki na rzecz strony pozwanej kwotę 5400 zł
(pięć tysięcy czterysta zł) tytułem zwrotu kosztów postępowania
kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Pozwem wniesionym przeciwko M. S.A. w W. R. R. domagała się pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego w postaci aktu notarialnego z dnia 22 listopada 2011 r., zaopatrzonego w klauzulę wykonalności postanowieniem Sądu Rejonowego w W. z dnia 16 maja 2013 r. – co do § 5, na mocy którego miała obowiązek zapłacić pozwanej kwotę zadłużenia do wysokości 450 000 zł. Zakwestionowała istnienie obowiązku stwierdzonego tym tytułem wykonawczym. Wskazała, że ze względu na wywołany przez pozwaną błąd co do treści czynności prawnej uchyliła się od skutków oświadczenia wyrażonego w porozumieniu

(ugodzie), jak również od skutków oświadczenia o kupnie od pozwanej akcji, z którego wynikało zobowiązanie do zapłaty ceny, będące przedmiotem porozumienia (ugody).

Wyrokiem z dnia 5 maja 2015 r. Sąd Okręgowy w W. oddalił w całości powództwo. Od tego wyroku powódka wniosła apelację, którą wyrokiem z dnia 2 czerwca 2016 r. Sąd Apelacyjny w (...) oddalił.

Na skutek skargi kasacyjnej powódki Sąd Najwyższy wyrokiem z dnia 27 września 2017 r. uchylił wyrok Sądu Apelacyjnego i przekazał mu sprawę do ponownego rozpoznania.

Po ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Apelacyjny – wyrokiem z dnia 25 stycznia 2019 r. – oddalił apelację powódki, która wniosła skargę kasacyjną, wskazując, że jest ona oczywiście uzasadniona, a ponadto że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, sprowadzające się do odpowiedzi na pytanie, czy norma prawna zawarta w art. 58 § 1 k.c. w związku z art. 353¹ k.c. ma zastosowanie, gdy wykonanie czynności prawnej zostało uzależnione od popełnienia przestępstwa (586 k.s.h.).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W orzecznictwie podnosi się jednolicie, że przyczyna kasacyjna określona w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., obejmująca zasadność skargi, która jest oczywista, występuje wtedy, gdy ta oczywistość jest widoczna od razu, na pierwszy rzut oka, bez czynienia szczególnych analiz lub dociekań oraz bez potrzeby zagłębiania się w stawiane w skardze zarzuty. W praktyce oznacza to, że do wykazania oczywistej zasadności skargi powinno wystarczyć jedno konkretne twierdzenie, jedna stanowcza, przekonująca od razu teza, eksponująca racje podważające rozstrzygnięcie poddane krytyce i zaskarżeniu. Na tym właśnie polega „oczywista” zasadność środka zaskarżenia w rozumieniu przyjętym w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 27 kwietnia 2006 r., I CZ 15/06, nie publ., z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, nie publ., z dnia 29 listopada 2007 r., II CSK 460/07, nie publ., i z dnia 18 czerwca 2008 r., III CSK 110/08 nie publ.).

Ponadto w orzecznictwie Sądu Najwyższego twierdzi się trafnie, że przyczyny kasacyjne w postaci oczywistej zasadności skargi oraz występowania

istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) zasadniczo wyłączają się, także wtedy, gdy mogą dotyczyć różnych aspektów skarżonego orzeczenia. Jest jasne, że orzeczenie – według zarzutów skarżącego – oczywiście bezzasadne nie może być jednocześnie uznane za wywołujące poważne, istotne wątpliwości, zawierające problemy wymagające szczegółowej analizy oraz pogłębionych rozważań prawnych. Poza tym powołanie obu przyczyn kasacyjnych jednocześnie osłabia każdą z nich, a w istocie odbiera im znaczenie oraz procesową skuteczność.

Skarga kasacyjna powódki zawiera wskazaną sprzeczność, z jednej bowiem strony skarżąca akcentuje istotne zagadnienie prawne wymagające – „z uwagi na rangę problemu” – objaśnienia przez Sąd Najwyższy, z drugiej natomiast podnosi oczywistą zasadność skargi, przy czym aby tę „oczywistość” wykazać, prowadzi szczegółowy wywód, stanowiący w rzeczywistości próbę przekonania do zasadności podniesionych podstaw kasacyjnych, a nie do tego, że skarga jest oczywiście, a więc na pierwszy rzut oka, bez potrzeby jakiegokolwiek argumentacji uzasadniona. Sąd Najwyższy dostrzegał już, że jeżeli skarga jest rzeczywiście zasadna, to zbędne jest prowadzenie rozbudowanego wywodu, odejmuje to bowiem siły przekonywania, a nie dodaje jej (np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 grudnia 2013 r., III CSK 311/13, OSNC 2014, nr 7–8, poz. 83, lub wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 października 2015 r., IV CSK 738/14, OSNC 2016, nr 10, poz. 120).

Przy ocenie istnienia przyczyn kasacyjnych oraz trafności ich eksponowania przez skarżącą nie może ująć uwagi Sądu Najwyższego, że sprawa była już przedmiotem kontroli kasacyjnej. Pierwszy wyrok Sądu drugiej instancji został uchylony, jednak podstawy jego skasowania zostały określone przez Sąd Najwyższy wąsko, przy akceptacji lub braku powodów do krytyki innych aspektów tego wyroku. Sąd Najwyższy wskazał na pewne niedostatki ustaleń oraz braki uzasadnienia zaskarżonego wyroku, dotyczące głównie wyjaśnienia podstawy prawnej rozstrzygnięcia. Sąd Apelacyjny uwzględnił stanowisko Sądu Najwyższego, jak też dzieląc jego poglądy co do pozostałych kwestii, a zwłaszcza niedziałania przez powódkę pod wpływem błędu, dokonał dalszych ustaleń oraz ich analizy prawnej, zgodnej ze stanowiskiem Sądu Najwyższego, a zwłaszcza uwzględniającej art. 65 § 1 k.c. Podkreślił jednoznacznie – i to stwierdzenie zostało

należycie oraz przekonująco umotywowane – że powódka, składając oświadczenie o nabyciu akcji od strony pozwanej, a następnie uznając dług i poddając się egzekucji, nie działała pod wpływem błędu.

Skarga kasacyjna powódki, wracając do wielu przesądzonych już wcześniej kwestii, zmierza w istocie do podważenia ustaleń Sądów *meriti*, opierając się na zarzutach niepodniesionych w pozwie, a więc czyniąc wbrew art. 843 § 3 k.p.c. Zabiegi te naruszają także zakazy i nakazy ujęte w art. 398³ § 3 oraz art. 398¹³ k.p.c. oraz unaoczniają – w kontekście wadliwie i nieprzekonująco przedstawionych przesłanek określonych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. – że skarżąca zmierza do tego, aby droga do rozpoznania skargi została otwarta, mimo braku ku temu ustawowych, dyktowanych interesem publicznym przyczyn.

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji (art. 398⁹ § 2 k.p.c.), o kosztach rozstrzygając na podstawie art. 98 § 1 w związku z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c.